

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Propostes didàctiques

La bruixa sense curruixa

Elaborades per Teresa Soler i Joan Andrés

LA BRUIXA SENSE CURRUIXA

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Antón Cortizas*

Il·lustracions: *Miquel Àngel Giner*

Edicions Bromera / Alzira, 1996

Collecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 44

Format: 20,5 × 13 cm, 112 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: el llibre és adequat per als xiquets i les xiquetes de deu anys en avant, sobretot perquè en aquesta edat s'aconsegueix una autèntica maduresa infantil que permet als lectors gaudir d'un món fantàstic, sempre que aquest siga lògic i creïble. A més, el seu vocabulari és senzill i àgil i la seua temàtica és tractada amb un excellent domini de la ironia que fa divertida la lectura d'aquest llibre.

RESUM ARGUMENTAL

Catuixa és una bruixa de les de reglament: té un barret especial per què el sol isca o s'amague segons li convinga, una granera voladora, un fardatxo llaminer d'animal de companyia, una olla gran per als beuratges i, a més, viu en una casa enmig d'un bosc espès i tenebrós.

La vida de Catuixa transcorre normalment entre encanteris i beuratges, fins que un dia, rep la visita de la presidenta de l'Associació de Bruixes Autèntiques. Aquesta li comunica que, segons la nova normativa, cada bruixa ha de tenir una curruixa i que, si Catuixa no n'aconsegueix una el més prompte possible, causarà baixa en l'esmentada associació de bruixes.

Catuixa comença immediatament la crida i cerca d'una curruixa.

Primerament Catuixa va a un castell on abunden aquests animalets però allí, li és impossible aconseguir-ne una perquè les curruixes són animals protegits i dos guàrdies no la deixen ni acostar-s'hi. En vista de l'èxit, pensa de comprar-ne una en una botiga d'animals, però tampoc no la hi pot aconseguir i per això decideix buscar-la en el zoo, on ha d'entrar volant amb la granera perquè el porter no la deixa passar si no compra l'entrada com tot el món. Una vegada dins, l'únic que aconsegueix és que els animals del zoo la perseguisquen i l'obliguen a anar-se'n amb la granera entre les cames. Finalment, pensa que la solució més fàcil per aconseguir una curruixa és preparar ella mateixa un encanteri, però com que és una bruixa amb poca memòria no recorda la fórmula i la busca en el *Llibre màgic d'encantaments per a bruixes en mals moments*, però a la fórmula se li ha esborrat un ingredient. Quan, després de molt de buscar el troba, descobreix que el que necessita és una bruixa i, com que no en té cap a mà, es converteix ella mateixa en curruixa.

En això, apareix novament la presidenta de l'Associació de Bruixes Autèntiques per comunicar-li que, atès que les curruixes són animals protegits, per distingir les bruixes autèntiques de les impostores es farà un concurs de cuina.

La curruixa vol tornar a convertir-se en Catuixa per poder cuinar i busca la recepta de com convertir una curruixa en una bruixa en el *Llibre màgic d'encantaments per a bruixes en mals moments*, però no ho aconsegueix ja que les curruixes no saben llegir.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

La bruixa sense curruixa és un llibre suggeridor, en què s'ha de destacar la capacitat de l'autor de fer volar la seua imaginació i, al mateix temps, obligar els lectors a no deixar parar la seua.

Escrit en to d'humor, l'agilitat del text i el perfecte dibuix de l'entorn i dels personatges, aconseguixen una lectura suggeridora i divertida que atrapa el lector des de les primeres línies de la història, fent que el principal objectiu de qualsevol llibre, fer de la lectura plaer, hi siga plenament assolit.

A més, com a material de classe, són moltes les possibilitats de treball que ens ofereix, ja que la seua lectura pot propiciar el tractament, mitjançant l'assemblea de classe o el debat per equips, de determinats temes que s'escapen al currículum purament acadèmic de cada dia. Així entre altres podem assenyalar:

- El comportament que cal tenir en els llocs públics.
- La necessitat de mantenir nets els nostres pobles i les nostres ciutats.
- Les relacions entre els ciutadans i les autoritats locals.
- La necessitat de protegir el medi ambient i especialment determinades espècies d'animals.
- Els animals domèstics i la forma de cuidar-los.
- L'anàlisi de la vida dels animals als zoològics.
- Les maneres de distraure's: mirar la tele, sentir la ràdio, llegir el diari, jocs...
- La importància de l'associacionisme i l'elecció dels representants.

En un altre nivell, l'alumnat pot, amb l'ajuda del mestre o de la mestra, passar-s'ho bé amb les possibilitats lèxiques que proporciona el text i inventar-se jocs de paraules que tinguen com a referència les fórmules màgiques dels encantaments.

L'AUTOR

Antón Cortizas es dedica des de fa temps a l'ensenyament, però fa alguns anys que escriu narracions infantils amb les quals ha rebut nombrosos premis. L'any 1988

guanyà el Premi O Barco de Vapor pel seu llibre *Memorias dun río* i el 1991 tornà a guanyar el mateix premi amb l'obra *O conto dos sete medos*.

Ha escrit també, entre altres, els llibres següents: *O lapis de Rosalía*, *Xiganano*, *¿onde estás?*, publicat també a Edicions Bromera amb el títol de *Geganet*, *¿on estàs?* i *La bruixa sense curruixa*. Actualment és un dels escriptors gallecs més divertits i imaginatius.

L'ILLUSTRADOR

Miquel A. Giner i Bou va nèixer l'any 1969 i actualment viu a Benetússer. És llicenciat en Belles Arts per la Facultat de Sant Carles i ha realitzat nombrosos cursos i seminaris de formació postuniversitària sobre disseny editorial, historieta i d'operador de càmera, entre altres coses.

La seua obra pictòrica s'ha donat a conèixer en exposicions col·lectives a la Universitat Politècnica de València, a la Universitat de Reyjka (Croàcia) i al Pub Sesión de València.

Ha sigut també membre fundador de l'equip Grúa encarregat de maquetar i editar la revista de còmics *No aparcar, llamo a la grúa*, de la qual ha sigut el seu director durant els cinc números publicats.

Des de l'any 1995 s'ha dedicat també a il·lustrar llibres de text per a l'editorial ECIR, treball que realitza amb ordinador.

La bruixa sense curruixa és el primer llibre que il·lustra per a Edicions Bromera.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Hem d'aconseguir formar lectors. En això tots els implicats en l'ensenyament estem d'acord. Sabem que si un xiquet o una xiqueta llig amb assiduïtat pot tenir obertes les portes del coneixement, li pot resultar més senzill

el treball de les assignatures i assimilarà més fàcilment el currículum escolar. Però perquè això es produïska hem d'aconseguir que llegir no siga per al lector incipient una *obligació*. Perquè la lectura siga una activitat divertida i interessant, no l'hem de relacionar, sempre i necessàriament, amb una llista de treballs obligatoris, que l'alumnat ha de realitzar després de llegir el llibre, ja que, sense mesura, tot això pot arribar a fer que la lectura també es convertisca en pesada i avorrida. Per això, les propostes didàctiques d'aquesta col·lecció van separades del llibre de lectura, i es deixa sempre oberta la possibilitat del seu ús, total o parcial, a la decisió del mestre o la mestra.

Encara que les propostes han estat confeccionades pensant en el currículum escolar del segon i tercer cicle d'Educació Primària, fóra convenient triar, entre els exercicis i jocs proposats, els més adequats a les necessitats i els gustos de l'alumnat de la classe. Per les mateixes raons, les propostes de treball són ampliables o modificables en qualsevol dels seus aspectes.

Si com hem dit al començament, hem de formar lectors, la primera cosa que s'ha d'aconseguir és que el nostre alumnat s'illusione pels llibres. Una activitat molt motivadora per assolir aquest objectiu consisteix a preparar i realitzar una entrevista amb l'autor.

Per a dur a terme l'entrevista, primer hem d'incentivar la lectura de la història fent una presentació adequada del llibre que incite l'alumnat a la lectura. A continuació es proposa escriure una carta a l'autor demanant-li l'entrevista. Prèviament cal que el mestre o la mestra es pose en contacte amb l'autor per confirmar la possibilitat de realitzar aquesta activitat.

Després de llegir el llibre i comentar-lo a classe, cal preparar convenientment l'entrevista i crear l'ambient propici. En primer lloc podem fer que l'alumnat dibuixe (encara que no l'hagen vist mai, ni tan sols en foto) com creu que deu ser l'autor (també es pot dibuixar la seua caricatura) i s'exposaran els dibuixos a classe. A continuació, en equip, escriuen una biografia o un còmic de l'autor on

reflecteixen com creuen que deu haver transcorregut la seua vida. Es corregeix, es passa a net, es completa amb dibuixos o fotografies i també s'exposa a classe.

El pas següent consisteix a preparar les preguntes de l'entrevista. Es pot fer individualment o per equips. Cada alumne o equip prepara una sèrie de preguntes. Es posen en comú, per tal d'evitar repeticions, i es reparteixen als alumnes, s'ha d'assegurar la participació de cadascun d'ells en l'activitat.

Arribat el gran dia, es prepara la classe donant-li un aire tan íntim com es puga. Cada alumne durà el llibre per a l'autògraf. Quan arribe l'autor, es presenta als alumnes i comença l'entrevista. S'arreglen tots els treballs que teníem exposats i es donen a l'autor com a record. Finalment es proposa que l'autor dedique a cada xiquet i xiqueta el seu llibre. Aquesta última activitat és sempre molt ben acollida, perquè crea un sentiment de relació íntima i única entre l'alumne i el llibre, ja que a partir d'aquest moment l'alumne ja el considera com un llibre molt especial, com una propietat que no comparteix amb ningú, el reconeixen sempre com a seu i aquest pot ser el primer pas en l'estima dels llibres i de la lectura.

SOLUCIÓ A LA
SOPA DE LLETRES
DE L'ACTIVITAT
COMPLEMENTÀRIA
NÚMERO 4:

B	E	A	A	R	A	C	X
F	A	R	D	A	T	X	O
M	X	B	A	L	N	I	O
B	I	H	X	C	E	K	I
P	U	Z	W	A	D	T	R
L	R	J	I	L	I	T	R
H	R	Y	C	D	S	G	A
E	U	G	C	E	E	M	T
O	C	O	A	B	R	Y	R
T	F	I	V	S	P	O	I

PROPOSTES DE TREBALL *

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR/A:

ILLUSTRADOR/A:

EDICIONS BROMERA

COLLECCIÓ: Núm.:

1. ¿Quin dels 12 capítols t'ha agradat més? ¿Per què?

.....

.....

.....

2. ¿Quin és el personatge que més t'ha agradat? ¿Per què?

.....

.....

.....

3. Dibuixa com es veia reflectida la bruixa Catuixa dins la bola màgica.

4. Enumera les raons per les quals recomanaries als teus companys i companyes la lectura d'aquest llibre.

.....

.....

.....

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Segons ens explica l'autor, les bruixes no tenen por de quasi res. ¿De quines coses creus que poden tenir por les bruixes?

.....

.....

.....

.....

2. Escriu un text on utilitzes adequadament cada una de les paraules següents que apareixen en la història.

Agarrada, barret, encanteri, sostre, meteoròleg, beuratge

.....

.....

.....

.....

3. El treball d'un o d'una meteoròleg és predir el temps que farà però, ¿quin és el treball d'un o d'una:

Astrònom?

Astronauta?

Calafat?

Terrisser?

4. Catuixa ha ficat en l'olla de fer beuratges el nom de quatre personatges del llibre juntament amb lletres que no volen dir res. Ho ha remenat tot i el resultat ha sigut aquesta sopa de lletres.

¿Sabries trobar-hi els personatges?

OLLA DE CATUIXA

B	E	A	A	R	A	C	X
F	A	R	D	A	T	X	O
M	X	B	A	L	N	I	O
B	I	H	X	C	E	K	I
P	U	Z	W	A	D	T	R
L	R	J	I	L	I	T	R
H	R	Y	C	D	S	G	A
E	U	G	C	E	E	M	T
O	C	O	A	B	R	Y	R
T	F	I	V	S	P	O	I

5. Per convertir el sucre en farina Catuixa prepara un beuratge amb líquids i pólvores de colors, però el narrador no ens diu quins són els ingredients que utilitza. ¿Quins creus tu que podrien ser?

QUAN EL NARRADOR DIU...	PODRIA SER...
... no sé quin líquid verd	
... no sé quines pólvores roges	
... un rajolinet d'un oli blau fosc	

6. ¿Com va evitar el fardatxo que desapareguera el sucre del món? Conta-ho amb les teues paraules.

.....

.....

.....

7. Encara que hem buscat molt pels diccionaris i les enciclopèdies, no hem pogut trobar la definició de curruixa. ¿Com la definiries tu? Fixa't com defineixen normalment els diccionaris i procura seguir el mateix mètode.

curruixa:

.....

.....

8. Imagina que entres en una botiga d'animals i que vols tres animalets ben estranys. ¿Quins demanaries?

.....

.....

.....

9. El botiguer diu que et regalarà aquests animals si saps de quin continent provenen:

Coala: és originari de

Nyu: és originari de

Ós panda: és originari de

Coiot: és originari de

Fardatxo: és originari de

10. Si hagueres d'acompanyar Catuixa en un viatge a la Xina per visitar els óssos panda, el millor que podríeu fer és agarrar la granera i volar però, ¿quin vent hauríeu d'esperar? Fixa't en la rosa dels vents i els noms que tenen aquests en valencià.

11. Si Catuixa en lloc d'anar a Irlanda haguera anat a Venècia, ¿sobre quin mar hauria caigut? Ja saps que et pots ajudar d'un atles.

12. Ara ja sabem com podem distingir una bruixa autèntica d'una aficionada però, ¿com sabries que són autèntics:

- Una futbolista?
- Un mestre o una mestra?
- Un capellà?
- Un artista de cine?
- Una astronauta?

13. Cada capítol del llibre comença amb un redolí. Repartiu un títol a cada company o companya (podeu repetir-ne) i intenteu canviar-lo. Després redacteu un nou índex per al llibre.

14. Amb aquestes paraules màgiques pretenia Catuixa convertir en farina tot el sucre del món:

—*Truque, retruque, matruque,
farina seràs i no sucre.*

¿Quina fórmula màgica utilitzaries tu per evitar que els gelats es fongueren abans de llepar-los?

.....

.....

¿I perquè els llibres d'escola es convertisquen en llepolies?

.....

.....

¿I perquè l'escola es convertisca en una caseta de xocolata?

.....

.....

15. Si tornes a llegir la pàgina 65 recordaràs que el *vesasaber* trau un fum de color groc.

¿De quin color trau el fum:

El *tingamací*:

El *vegesonvas*:

El *dacínoemmenege*:

El *vegesquevols*:

El *jathodeiajo*:

16. La granera de Catuixa és un mitjà de transport molt ecològic perquè per traslladar-se d'un lloc a un altre solament utilitza la força del vent. ¿Coneixes altres mitjans de transport que siguin ecològics? Fes-ne una llista en el teu quadern.

17. L'autor del llibre imita els sorolls per donar més realisme al text que escriu. Així per exemple trobaràs frases com aquesta:

¡Glubluglú, glubluglú...! L'olla començà a bullir.

Seguint el mateix criteri completa tu aquestes frases:

- i ! Bufava el vent.
- i ! Feia la pluja en colpejar els vidres.
- i ! Ressonà el tro després del llamp.

18. Catuixa va a buscar una curruixa al zoo però una vegada allí s'adona que la vida en captivitat és molt avorrida i els animals que allí viuen estan molt tristos.

¿Quines tres coses creus que s'haurien de fer perquè la vida dels animals al zoo fóra millor i més divertida?

- 1.
- 2.
- 3.

19. ¿Què és un any bixest o de traspàs?

.....

.....

20. Les bruixes són més velles del que diuen perquè solament compleixen anys els bixestos. Per tant, si una bruixa et diu que té cent vint-i-cinc anys, ¿quants anys té de veritat?

.....

Si la iaia de Catuixa feia trenta anys bixestos que estava jubilada, ¿quants anys normals feia que no treballava?

.....

21. Al fardatxo llaminer de Catuixa no se li entén res del que parla. Despús-ahir ens va enviar un missatge però encara no hem pogut descobrir què hi diu. Algunes persones ens han dit que si agarrem un espill no tindrem cap dificultat a saber-ho. ¿Ens vols ajudar tu? ¿Què diu el missatge?

IN BEURATGE INVENTARŠ
I LA CATUIXA AXIUTAO AI I

22. Si has desxifrat el missatge, ara caldrà que prepares el beuratge que convertirà la curruixa en Catuixa.

Segueix l'esquema que et proposem.

[illegible]